

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

मे : २०१२ परीक्षा

द्वितीय वर्ष

विषय:- प्राचीन भारत- १२०० पर्यंत (HS - 1)

दिनांक: १६/५/२०१२

गुण : ८०

वेळ : दु. २.०० ते. सायं. ५.००

- सूचना : १. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
२. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

प्र. १ खालील प्रश्नांची ८ ते १० वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार)

- १) सिंधू संस्कृतीतील धार्मिक जीवनाची माहिती लिहा .
- २) वैदिक काळातील आश्रमव्यवस्थेची माहिती लिहा .
- ३) प्राचीन भारतावरील ग्रीक व पर्शियन आक्रमणांची माहिती लिहा .
- ४) संगम कालखंड म्हणजे काय ?
- ५) पल्लवकालीन कलाजीवनाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा .
- ६) इस्लामी आक्रमणांचे भारतावरील परिणाम स्पष्ट करा .

प्र. २ खालील प्रश्नांची २५ ते ३० वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

- १) इतिहासाच्या विविध व्याख्या सांगून इतिहासाचा अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा .
- २) सिंधू संस्कृतीतील नगररचना स्पष्ट करा .
- ३) मौर्य साम्राज्याचा उदय कसा झाला हे सांगून भारतीय इतिहासातील मौर्य काळाचे महत्त्व स्पष्ट करा .
- ४) पाल , प्रतिहार आणि राष्ट्रकूट यांची माहिती देवून त्यांच्यातील संघर्षाची माहिती लिहा .

प्र. ३ खालील टिपा २५ ते ३० वाक्यात लिहा. (कोणत्याही दोन)

- १) इ.स.पूर्व ६ व्या शतकात जैन व बौद्ध धर्मांनी धार्मिक क्षेत्रात घडवून आणलेले परिवर्तन
- २) भारताच्या इतिहासातील कलिंग युद्धाचे महत्त्व आणि त्या युद्धाचे परिणाम
- ३) प्राचीन भारतातील सरंजामशाही
- ४) विस्तीर्ण भारत

प्र. ४ प्राचीन भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त साधनाविषयी सविस्तर माहिती लिहा .

प्र. ५ वैदिककाळातील सामाजिक जीवनाविषयी माहिती लिहा .

प्र. ६ इ.स.पूर्व ६ व्या शतकातील आर्थिक परिवर्तन खालील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा

- अ) लोह तंत्रज्ञान ब) शेतीचा विकास क) व्यापाराचा विकास ड)शहरीकरण

प्र. ७ चंद्रगुप्त मौर्य व अशोकाची प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा .

प्र. ८ सातवाहन काळातील राजकीय ,सामाजिक , धार्मिक , सांस्कृतिक व आर्थिक जीवनाची माहिती लिहा .

प्र. ९ गुप्तकालीन सामाजिक व आर्थिक जीवनाविषयी सविस्तर माहिती लिहा .

प्र. १० हर्षवर्धनच्या कार्याची माहिती देऊन त्याच्या कारकीर्दीचे मूल्यमापन करा .

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE

B.A. – SOCIAL SCIENCES

MAY : 2012 EXAMINATION

SECOND YEAR

Sub: Ancient India – Till 1200 AD (HS – 1)

Date: 16/5/2012

Total marks: 80

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

- Instructions:** 1) Attempt any **five** questions
2) All questions carry **equal** marks.

Q.1 Answer the following questions in 8 to 10 lines each. (Any 4)

- 1) Write the information about the religious life of Indus valley civilization.
- 2) Write the information about the 'Ashrama System' during Vedic period.
- 3) Give the information about Persian and Greek invasions on ancient India.
- 4) What is meant by 'Sangam Age'?
- 5) Write the information about the art during Pallava period.
- 6) Explain the effects of Islamic invasions on India.

Q. 2 Answer the following questions in 25 to 30 lines each. (Any 2)

- 1) State various definitions of History and explain the meaning and scope of History.
- 2) Explain the town planning in Indus valley civilization.
- 3) Explain the rise of Mauryan Empire and state the importance of Maurya period in ancient Indian history.
- 4) Give information about the Palas, Pratiharas and Rashtrakutas and explain the conflict between these powers.

Q. 3 Write short notes in 25 to 30 lines each. (Any 2)

- 1) Religious change brought by Jainism and Buddhism in 6th Century B.C.
- 2) Importance of kalinga War in ancient Indian history and its consequences.
- 3) Feudalism in ancient India
- 4) Greater India

Q. 4 Write in detail about the sources of ancient Indian History.

Q. 5 Write information about social life during Vedic period.

Q. 6 Explain the economic change during the 6th Century B.C. with the help of following points –
a) Iron technology b) development of agriculture c) development of trade d) urbanisation

Q. 7 Explain the administrative system of Chandragupta Maurya and Ashoka.

Q. 8 Give information of the political, social, religious, cultural and economic life during Satvahana period.

Q. 9 Write in detail about social and economic life during the Gupta period.

Q. 10 Give information of contribution of Harshavardhana and evaluate his regime.